

Centre Pilote Pomme de terre¹

Evaluatie van de aardappelvoorraden in België op
15/11/2023

De beoordeling van de voorraden tijdens de lopende commercialisatie blijft een van primair belang zijnde factor om de evolutie van de markten te begrijpen. Voor het 27e opeenvolgende jaar wordt een enquête uitgevoerd door de Fiwap, het Carah en Inagro/PCA onder 216 Belgische aardappelproducenten. In Wallonië hebben 88 boeren gereageerd, met een representatieve verdeling van de oppervlakten voor elke provincie (Brabant: 13 boeren; Luik: 9; Namen: 16; Henegouwen: 50). In Vlaanderen heeft de enquête 128 producenten van consumptieaardappelen bereikt.

In Wallonië Op basis van de schattingen van de aangeplante gewassen in 2023 in Wallonië (41.504 ha consumptieaardappelen - cijfers van SPW, PAC-verklaringen) bedraagt het bemonsteringspercentage van het onderzoek 18,5% van deze oppervlakten. Voor **industriële variëteiten** beslaat Fontane meer dan 55% van de oppervlakte en wordt geteeld door 70% van de ondervraagde producenten. Het wordt gevolgd door Markies (13% van de oppervlakte) en Innovator (9%). Challenger blijft zeer dicht bij het podium met 7%. Bintje (3%) stabiliseert, maar wordt waarschijnlijk onderschat. Drie variëteiten bevinden zich rond 1% van de oppervlakte: Daisy, SHC 909 en Magnum, maar ze worden geteeld door een zeer klein aantal producenten. Net als de 19 andere industriële variëteiten die in het onderzoek zijn opgenomen en die niet de helft van een procent vertegenwoordigen, waaronder Agria, Kingsman en Lady Claire (chips). Voor variëteiten op de **versmarkt**: Nicola, Alegria, Annabelle en Jazzy blijven goed gerangschikt, rond La Vie, een nieuwe binnenkomer. Daarna volgen Jelly, Charlotte en Venezia. Verschillende robuuste variëteiten zijn aanwezig: Beyonce en Nirvana voor de industrie; Allians, Cammeo, Zen, Otolia, Twinner en Maiwen voor de versmarkten.

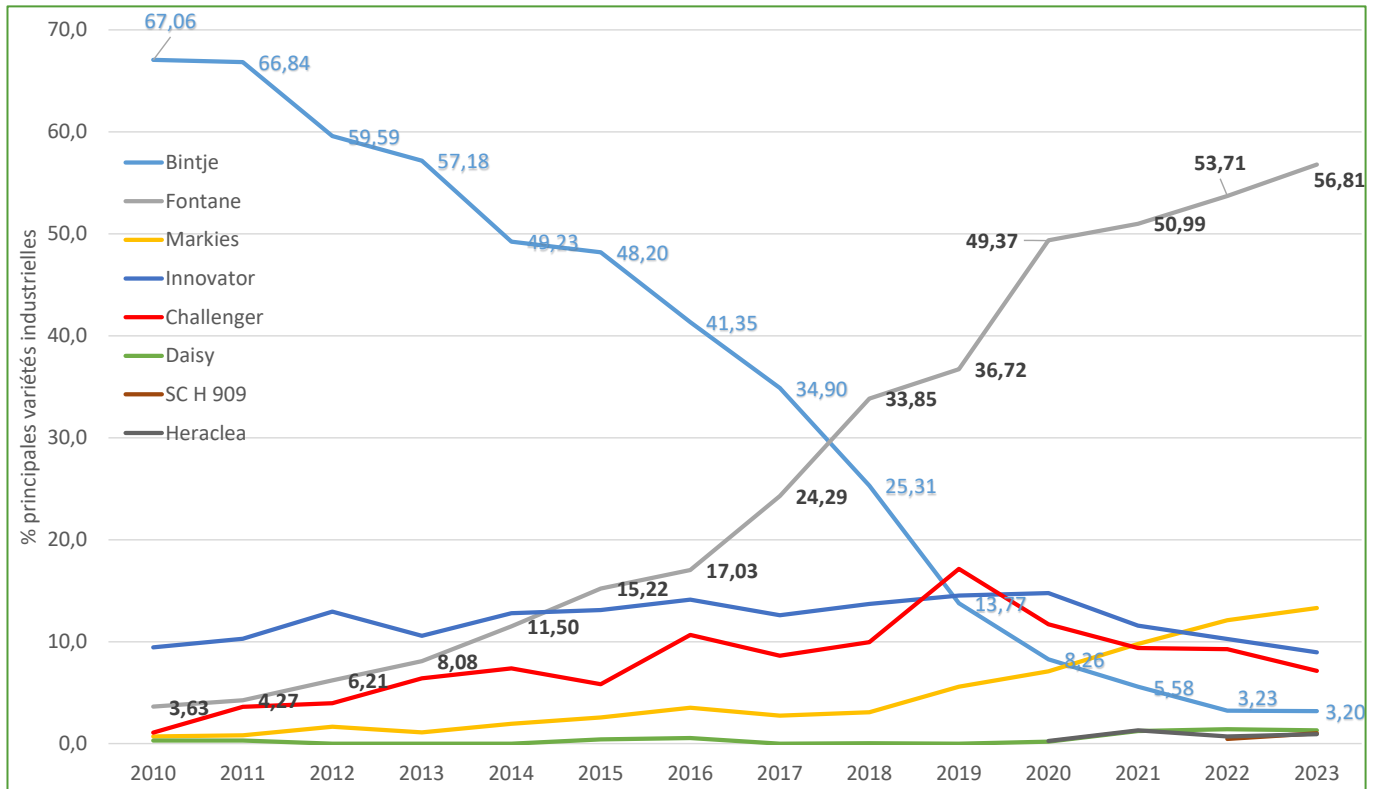
Tabel 1: Overzicht van de gewassen per variëteit geteeld door de ondervraagde boeren in Wallonië in 2023.

	Total Wallonie	Ha récoltés	Nbr agri/ Variété	% variétés conservation plantées
Industrielles	Fontane	4.316,9	62	56,84
	Markies	1.010,5	13	13,30
	Innovator	680,4	14	8,96
	Challenger	542,8	15	7,15
	Bintje	243,5	15	3,21
	Daisy	98,5	2	1,30
	SC H 909	77,0	2	1,01
	Heraclea	71,0	2	0,93
	Magnum	60,0	1	0,79
	Agria	31,7	3	0,42
	Etana	28,0	2	0,37
	Opale	27,0	3	0,36
	Amany	15,0	1	0,20
	Edony	15,0	1	0,20
	Lady Claire	13,0	1	0,17
	Donata	13,0	1	0,17
	Enduro	10,8	1	0,14
	SC H 1001	10,0	1	0,13
	Ottawa	9,0	1	0,12
	Beyoncé	7,3	1	0,10
	Austin	5,0	1	0,07
	Kingsman	3,7	1	0,05
Lady Amarilla	3,0	1	0,04	
Nirvana	1,4	1	0,02	
Napoleon	1,0	1	0,01	
Proxima	1,0	1	0,01	
Frais	Jazzy	78,0	3	1,03
	La Vie	63,0	2	0,83
	Annabelle	36,2	7	0,48
	Nicola	29,3	4	0,39
	Alegria	22,4	2	0,29
	Jelly	16,5	2	0,22
	Charlotte	13,3	5	0,17
	Venezia	9,0	1	0,12
	Vitabella	7,0	1	0,09
	Gala	5,0	1	0,07
	Victoria	5,0	3	0,07
	Allians	4,3	4	0,06
	Cammeo	2,5	1	0,03
	Zen	2,5	1	0,03
	Valery	2,5	1	0,03
	Otolia	1,3	2	0,02
	Twinner bio	1,2	1	0,02
	Maiwèn	0,4	1	0,01
	Désrée	0,3	1	0,00
	Franceline	0,1	1	0,00
Corne de gatte	0,1	1	0,00	
Héti.	Sinora	3,5	1	
	Berber	0,6	2	

¹ Cofinancé par le Service Public de Wallonie – DGARNE – Direction du Développement et de la Vulgarisation

Tableau 1 : Répartition des variétés par province dans l'enquête.

2023	Bintje	Challenger	Fontane	Innovator	Autres variétés industrielles	Variétés pour le marché du frais
Hainaut	2%	5%	89%	2%	3%	0%
Liège	9%	16%	27%	2%	34%	11%
Namur	1%	5%	25%	20%	44%	5%
Brabant wallon	1%	4%	51%	27%	16%	1%
Wallonie	3%	7%	57%	9%	20%	4%

Figure 1 : Evolution du pourcentage de Bintje et des autres variétés industrielles les plus importantes, en % des surfaces de pdt de consommation en Wallonie (enquête stock novembre). Sources : FIWAP, CARAH, compilation Fiwap

Volgens het onderzoek is de productie van bewaar aardappelen in Wallonië in 2023 (alle variëteiten inbegrepen) voor 75% onder contract. Dit was vorig jaar 83% en in 2021 was het 78%. Het gemiddelde van de afgelopen 5 jaar bedraagt 79%. In vergelijking met vorig jaar resulteert de hogere opbrengst in een lager percentage dat aanvankelijk onder contract is afgenomen. De aanzienlijke stijging van de contractprijzen (ongeveer 5,00 €/q, wat overeenkomt met 40%) heeft geleid tot een lichte toename van het beplante areaal en een uitbreiding van de gecontracteerde volumes (zie verder). Meer in detail: Fontane is gecontracteerd voor 75%, Innovator voor 83%, Challenger voor 64%, Bintje voor 48%, en de andere bewaarvariëteiten voor 77%.

Op 15 november werd het niet geoogste deel in Wallonië geschat op 7,5% van de beplante oppervlakte, met verschillende percentages tussen de provincies: 3% in Namen, 6% in Luik, 9% in Henegouwen en 12% in Waals-Brabant. De ondervraagde telers schatten op die datum dat ze bijna het volledige niet geoogste deel konden redden.

Vlaanderen

Het PCA/Inagro heeft 128 boeren gecontacteerd voor een oppervlakte van 4.452 hectare, wat overeenkomt met 8,0% van het totale areaal consumptieaardappelen. Het areaal vroege aardappelen blijft stabiel rond 6.600 hectare. Amora en Sinora domineren het segment, gevolgd door Première. In het segment van bewaar aardappelen wordt de top drie gedomineerd door Fontane

(62%, tegenover 61% in 2022), ruim voor Markies (7%), Challenger, Innovator en Bintje, allemaal op 3 tot 5%. Daarna komen SH C 909 (3%) en Agria (2%). De variëteiten voor de versmarkt blijven zeer marginaal.

De Vlaamse productie van bewaaraardappelen (alle variëteiten) is slechts voor 65% gecontracteerd (alle variëteiten), zeer vergelijkbaar met de afgelopen 2 jaar. Het gemiddelde van de laatste 5 jaar ligt op 67%. Bintje is dit jaar gecontracteerd voor 44% van de geproduceerde volumes (55% vorig jaar), Fontane voor 63% (hetzelfde als vorig jaar), Challenger voor 46% (sterke daling), Innovator voor 79% (62% vorig jaar), en de andere bewaarvariëteiten voor 74%.

Op 15 november had meer dan de helft van de ondervraagde telers nog aardappelen op het veld staan! Voor deze telers vertegenwoordigden de nog te oogsten oppervlakken 41% van hun totale areaal. Voor alle ondervraagden samen moest er nog 16% worden geoogst, met regionale verschillen: 5% in Antwerpen en Limburg, 14% in Vlaams-Brabant en 25% in West- en Oost-Vlaanderen!

Geschatte bruto Belgische aardappelproductie in 2023: 4,85 miljoen ton.

Gezien de verhouding van oppervlaktes en opbrengsten per belangrijkste variëteiten, wordt de totale bruto aardappelproductie van Belgische consumptieaardappelen (inclusief vroege aardappelen) geschat op 4,85 miljoen ton in 2023 (zie tabel 3), hoger dan elk van de laatste 5 jaar.

Dit cijfer omvat de volumes die nog niet zijn geoogst op 15 november en die worden geschat op 550.000 ton (ongeveer 11% van de oppervlakte). Het kan dus nog naar beneden worden bijgesteld in de komende weken of maanden.

De geschatte gemiddelde bruto opbrengst van het oogstjaar 2023 (inclusief vroege aardappelen) bedraagt 50,1 ton/ha. Dit is de hoogste opbrengst sinds 2017. Het gemiddelde van de laatste 6 jaar is 45,0 ton/ha.

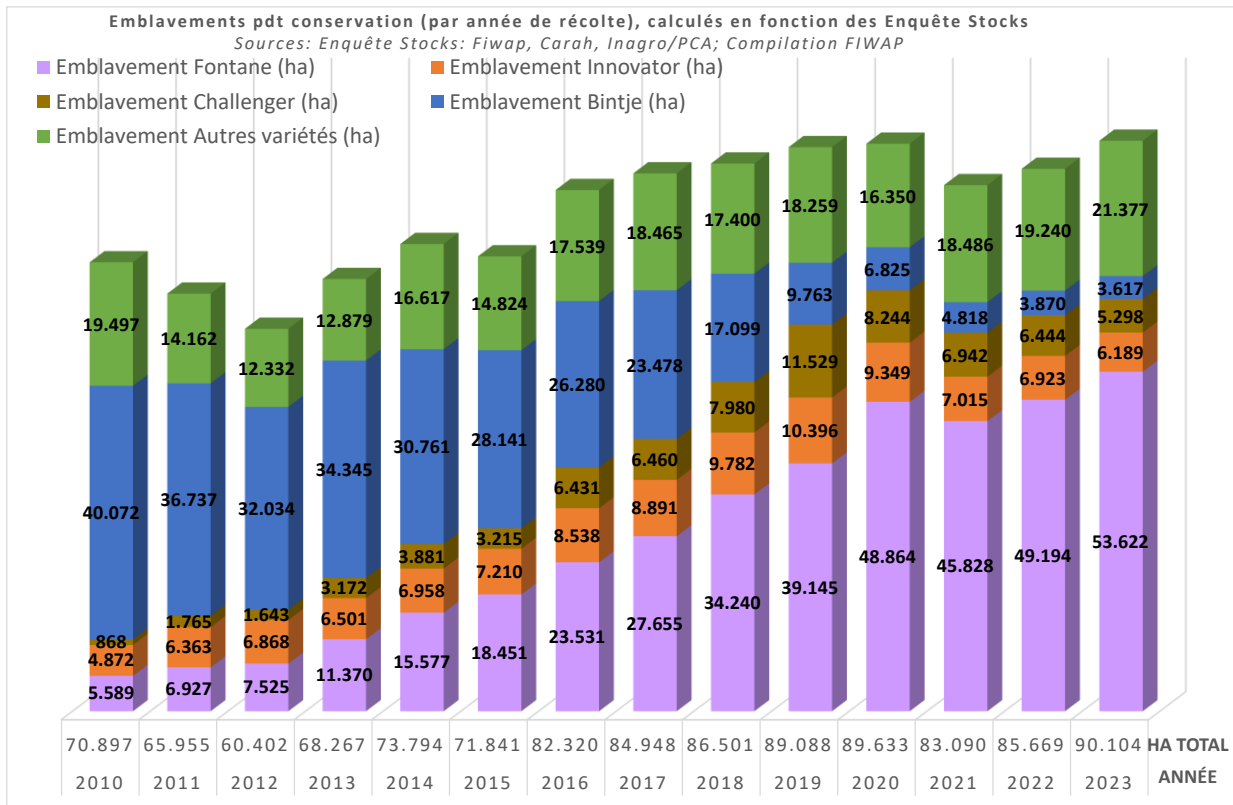
Tableau 2 : Estimation de la production belge de pomme de terre de consommation (hâtives comprises) :

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Moyenne 2017-2022
Surfaces (ha) ⁽¹⁾	95.546	94.422	98.088	96.855	89.344	92.482	96.697	94.435
Rendement (t/ha) ⁽²⁾	53,3	36,8	45,0	44,8	47,4	42,9	50,1	45,0
Production (million de t)	5,09	3,47	4,42	4,33	4,23	3,97	4,85	4,25

⁽¹⁾ Sources surfaces : déclarations régionales PAC ;

⁽²⁾ Source rendement : enquête stocks Fiwap / Carah / PCA (sauf hâtives : parcelles de référence PCA).

Figure 2 : Emblavements (par année de récolte), calculés sur base des Enquête Stocks (Sources : Enquête stocks Fiwap, Carah, Inagro/PCA ; Compilation FIWAP) en variétés de conservation

De verdeling tussen (groepen) variëteiten is weergegeven in figuur 2 en tabel 4. De vroege aardappelproductie van 2022 wordt geschat op 250.000 ton. Voor bewaarvariëteiten levert Fontane meer dan 60% van de Belgische productie. De producties van Innovator en Challenger bedragen ongeveer 300.000 ton; Bintje is marginaal geworden, maar wordt waarschijnlijk onderschat in de enquête.

Tableau 3 : Surfaces, rendements et productions 2023 estimés par (type de) variété en Belgique :

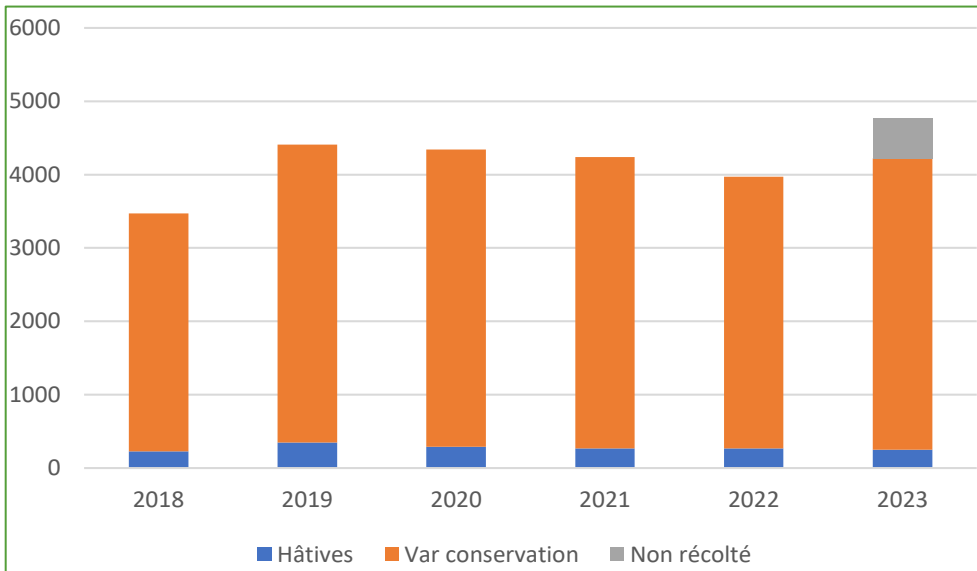
2023	Hâtives	Fontane	Innovator	Challenger	Bintje	Autres	Total pdt
Surfaces (ha) ⁽¹⁾	6.594	53.622	6.189	5.298	3.617	21.377	96.697
Rendement (t/ha) ⁽²⁾	38,6	52,2	53,5	54,9	45,3	47,3	50,1
Production (milliers t)	250	2.800	330	290	160	1.010	4.850

⁽³⁾ Sources surfaces : déclarations régionales PAC ;

⁽⁴⁾ Source rendement : enquête stocks Fiwap / Carah / PCA (sauf hâtives : parcelles de référence PCA).

Belangrijk: dit betreft het bruto opbrengst na de oogst! Het omvat dus de afkeuring van aardappelen (groen, misvormd, gebarsten, rot), die is geschat tussen 5 en 7% op basis van referentie-monsters van Fiwap/Carah/PCA/Inagro/VG-LV) voor de 3 belangrijkste variëteiten. Deze afkeuring moet worden toegevoegd aan holle harten, die veel voorkomen in Fontane (en in mindere mate in Challenger), een gebrek dat schijnbaar geen grote problemen oplevert in de fabriek. De productiecijfers houden geen rekening met verliezen tijdens opslag, die (zullen) hoger zijn dan normaal. Partijen die in september te warm zijn geoogst, moesten al uit de opslag worden gehaald, terwijl de percelen die de afgelopen 3 weken zijn geoogst (met natte, modderige knollen) zeer moeilijk (zo niet onmogelijk) te drogen zijn. De beschikbare productie zal dus lager zijn dan deze cijfers, afhankelijk van het percentage percelen dat uiteindelijk niet wordt geoogst en de verliezen tijdens opslag.

Volgens de enquête is 70% van het in België geproduceerde volume aan bewaarvariëteiten gecontracteerd. Dit is iets minder dan vorig jaar (73%) en in 2020 (77%), en vergelijkbaar met 2021 (71%). Fontane is gecontracteerd voor 68%, Innovator voor 83%, Challenger voor 56%, Bintje voor 46% en de overige variëteiten gemiddeld voor 93%. In vergelijking met vorig jaar zijn deze percentages relatief stabiel voor Fontane en Innovator, en sterk gedaald voor Challenger en Bintje.

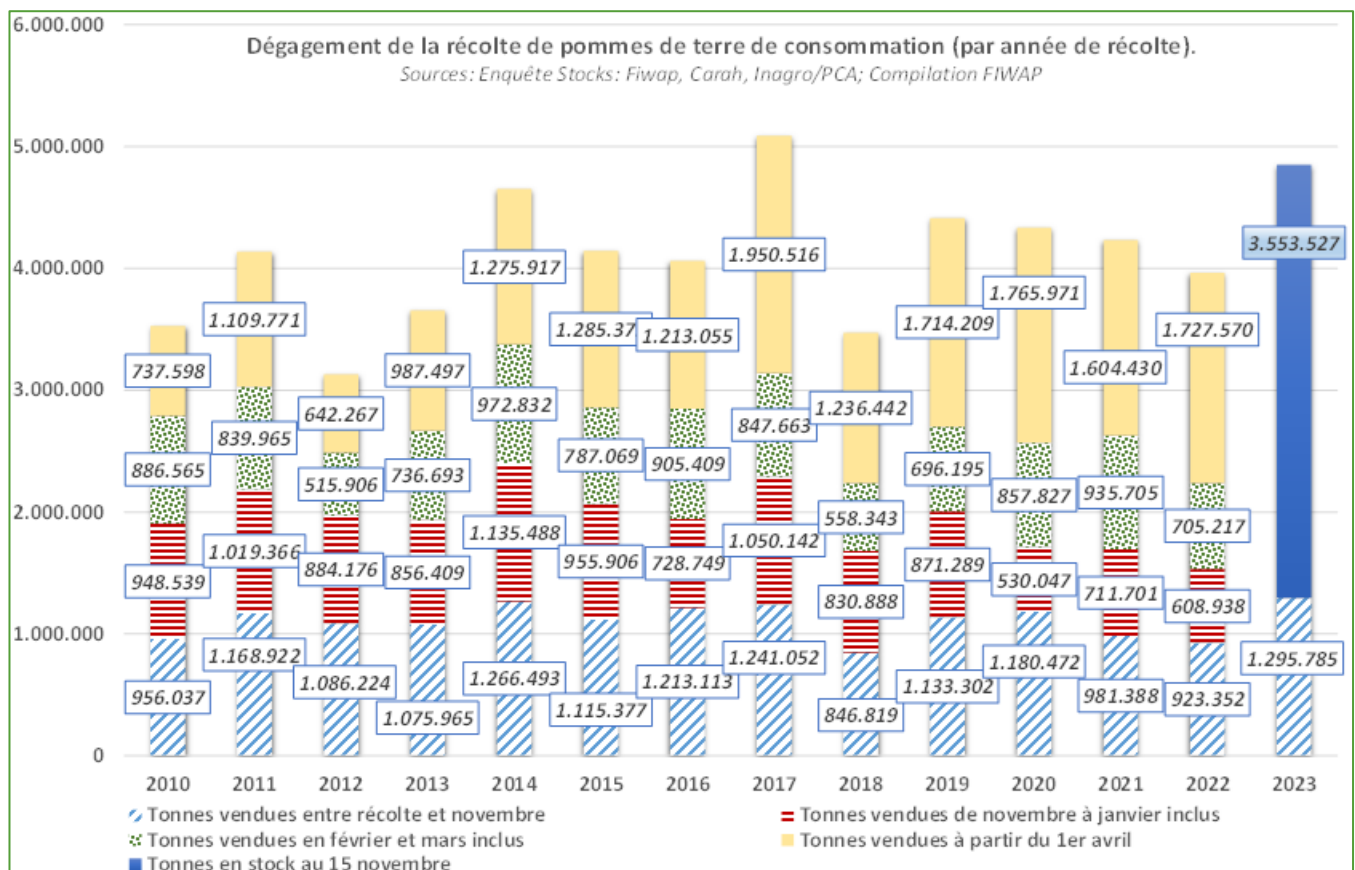
Figure 3 : Production brute belge (en milliers de tonnes)

Figuur 3 geeft de totale Belgische producties weer voor alle variëteiten samen. Zonder rekening te houden met de nog niet geoogste volumes is deze productie zeer vergelijkbaar met voorgaande jaren en het gemiddelde van de laatste 5 seizoenen (4,09 miljoen ton). Als we de nog op het veld staande volumes meenemen, is de productie van 2023 880.000 ton hoger

dan vorig jaar, wat overeenkomt met een stijging van 22%, en 19% hoger dan het gemiddelde van 5 jaar.

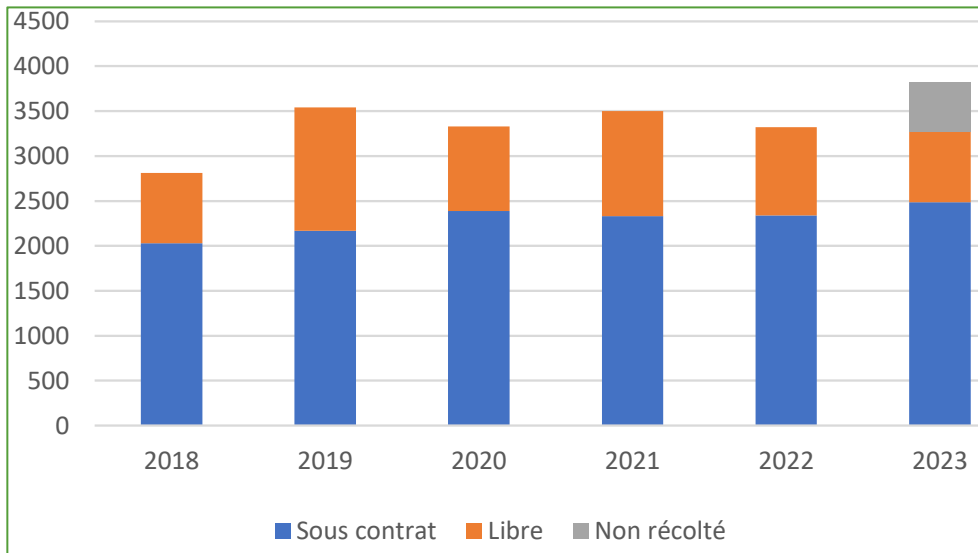
Af land of af hangar levering

De leveringen van het veld en de opslagplaats tot 15 november waren dit jaar zeer intens. Afgezien van de 250.000 ton vroege aardappelen (die tot eind september op de markt waren), was er al meer dan 1 miljoen ton bewaarvariëteiten geleverd tegen 15 november. Dat is 380.000 ton meer dan vorig jaar en 310.000 ton meer dan het gemiddelde van de afgelopen 5 seizoenen. Dit toont aan dat de vraag zeer actief is, zowel onder contracten (de vooraf gecontracteerde volumes zijn hoger als gevolg van de sterke stijging van de prijzen) als op de vrije markt. De leveringen vóór 15 november bedroegen dit jaar dus 1.300.000 ton (inclusief vroege aardappelen), tegenover 850.000 tot 1.180.000 ton in de afgelopen 5 seizoenen.

Figure 4 : Dégagement de la récolte belge de pommes de terre de consommation (hâtives comprises) :

Voorraad schatting 15/11

Figure 5 : Stocks belges de pommes de terre au 15 novembre (en milliers de tonnes)

Het belang van niet-ge oogste oppervlakken maakt de analyse van de voorraden per variëteit onzeker. We zullen daarom alle bewaarvariëteiten samen behandelen. Figuur 5 geeft de totale voorraden weer op 15 november vergeleken met de afgelopen jaren, met vermelding van de "voorraad" nog op het veld (niet-ge oogste volumes) die ongeveer 550.000 ton bedragen. De "in de

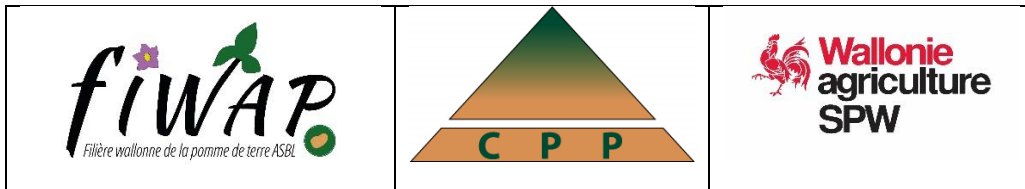
loodsen binnengebrachte voorraden" worden geschat op 3.270.000 ton, zeer vergelijkbaar met vorig jaar en het gemiddelde van de afgelopen 5 seizoenen. Als we de niet-ge oogste volumes toevoegen, is het beschikbare volume groter dan vorig jaar (+ 500.000 ton, ofwel 15%) en het meerjarig gemiddelde (+ 520.000 ton, ofwel 16%).

Besluit

De enquête heeft geschat dat ongeveer 11% van de Belgische oppervlakte op 15 november niet ge oogst was, wat overeenkomt met een volume van ongeveer 550.000 ton, ofwel 11% van de totale geschatte productie van 4,85 miljoen ton (inclusief vroege aardappelen). Het betreft voornamelijk halflate industriële variëteiten zoals Fontane, Challenger, Markies, enz. Een deel van deze productie zal waarschijnlijk verloren gaan door definitieve oogst of slechte bewaring, zonder dat deze verliezen op dit moment kunnen worden gekwantificeerd. Als alles wordt ge oogst en bewaard, zal België een oogst van 4,85 miljoen ton hebben, wat 880.000 ton meer is dan vorig jaar. De markten tonen een grote vraag, aangezien ze al in het

begin van het seizoen veel meer aardappelen hebben vrijgemaakt dan in voorgaande jaren. Industriële behoeften stimuleren deze vrijmaking, omdat de verwerkingscapaciteit onlangs nog verder is toegenomen en waarschijnlijk de 6,5 miljoen ton aardappelen per jaar overschrijdt. Daarentegen, in geval van aanzienlijk verlies van de volumes die nog op het veld staan, zal de Belgische productie van 2023 in lijn blijven met voorgaande jaren. Het einde van de oogst is dus van groot belang. De markten vergissen zich niet, aangezien de prijzen op de vrije markt snel zijn gestegen met de regenval in oktober en november, en opnieuw de 20,00 €/q voor Fontane hebben overschreden. De volgende enquête staat gepland voor medio februari.

Veel succes verder.

FIWAP asbl : Rue du Bordia, 4 • 5030 GEMBLoux